

П. В. Кузик, М. В. Секела, О. В. Беляк
ЗАСТОСУВАННЯ ІМУНОГІСТОХІМІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ
У ДІАГНОСТИЦІ ТОРАКАЛЬНОЇ ПАТОЛОГІЇ

*Львівське обласне патологоанатомічне бюро
Львівський регіональний фтизіопульмонологічний центр*

Імуногістохімічне дослідження (ІГХД) — це метод визначення наявності та точної локалізації клітинних і тканинних компонентів (антигенів) в гістологічних препаратах. Імуногістохімічний метод є доповненням до основного гістологічного дослідження, суть якого полягає у проведенні на гістологічному зрізі реакції антиген-антитіло, при цьому антитіло мічене флюорохромом або ферментом, який виявляється за допомогою гістохімічної реакції. Антигеном може виступати будь-який клітинний або тканинний компонент: поверхневі рецептори клітин, гормонів, фактори росту та їхні рецептори, онкопротеїни, антигени збудників інфекційних хвороб та ін. Якщо потрібний антиген міститься в тканині, що досліджується, то створений комплекс антиген-антитіло вкаже на його локалізацію.

В практичному аспекті імуногістохімічний метод дозволяє визначити гістогенез (походження) пухлинних клітин, первинне вогнище метастатичних пухлин, прогноз пухлинного захворювання, виявити резистентність і чутливість пухлинних клітин до терапії, діагностувати автоімунні процеси та встановити збудники інфекційних хвороб. У 1994 році С. Taylor провів ретроспективне ІГХД 20 000 низькодиференційованих пухлин і доказав, що початковий морфологічний діагноз новоутворів виявився помилковими у 50 % випадків.

У діагностичній лабораторії “Біопат” (м. Львів) у 2010–2013 роках проведено ІГХД біопсійного і операційного матеріалу 33 пацієнтів, які перебували на лікуванні у торакальних відділеннях №1 і №2 Львівського регіонального фтизіопульмонологічного центру (ЛРФПЦ). На ІГХД скеровувався матері-

ал (парафінові блоки тканин) із патологоанатомічної лабораторії при ЛРФПЦ у випадках, важких для рутинної патоморфологічної діагностики, коли остаточна верифікація морфологічного діагнозу була можлива лише при використанні ІГХД. Імуногістохімічні реакції проводили на гістологічних зрізах з використанням відповідних первинних антитіл (фірма Dako, Данія) та полімерної системи візуалізації для виявлення антигенів Mouse/Rabbit PolyVue™ HRP/DAB (фірма Diagnostic BioSystems, США). Для характеристики пухлинного процесу використовували класифікацію пухлин легень, плеври, тимусу і серця (ВООЗ, 2004 р.). Біопсійним матеріалом для ІГХД були: периферичні лімфатичні вузи — 13 випадків (надключичні — 5, по 4 — шийні і аксілярні); біоптати парієтальної плеври — 4 випадки; біоптати легень при дисемінованих процесах легень невідомої етіології — 3; біоптати пухлин середостіння — 3 випадки; лімфатичні вузли коренів легень — 2. Біоптати плеври, легень, пухлин середостіння і лімфатичні вузли коренів легень взяті під час діагностичних торакоскопічних операцій. Операційний матеріал — тканина пухлин легень (8 випадків).

За результатами ІГХД периферичних лімфатичних вузлів та лімфатичних вузлів коренів легень (клінічний діагноз — лімфаденопатія) встановлено: лімфому Ходжкіна — 7 випадків; змішану реактивну гіперплазію — 3 випадки; неходжкінську В-великоклітинну лімфому — 2; саркоїдоз — 2; метастаз плоскоклітинного раку легені — 1. При ІГХД біоптатів парієтальної плеври (клінічно — підозра на пухлинний процес) у 3 випадках верифіковано злоякісну епітеліоїдну мезотеліому плеври, у 1 — метастаз аденокарциноми легені. Після ІГХД біоптатів легень при дисемінованих процесах легень невідомої етіології встановлено по одному випадку — фолікулярний бронхіоліт із нодулярною лімфоїдною гіперплазією, гістіоцитоз із клітин Лангерганса та гранулематоз Вегенера. За даними ІГХД пухлин легень верифіковано: нейроендокринні пухлини — 4 випадки; неходжкінські В-клітинні лімфоми — 2; злоякісна фіброзна гістіоцитома легені — 1; дрібноклітинний варіант плоскоклітинного раку легені — 1. При ІГХД пухлин середостіння у двох випадках встановлено тимічну карциному, у одному — веретенноклітинну тимому.

Таким чином ІГХД є перспективним і інформативним методом, що значно розширює можливості діагностики торакальної патології.